

MALTRACTAMENT A LES PERSONES GRANS

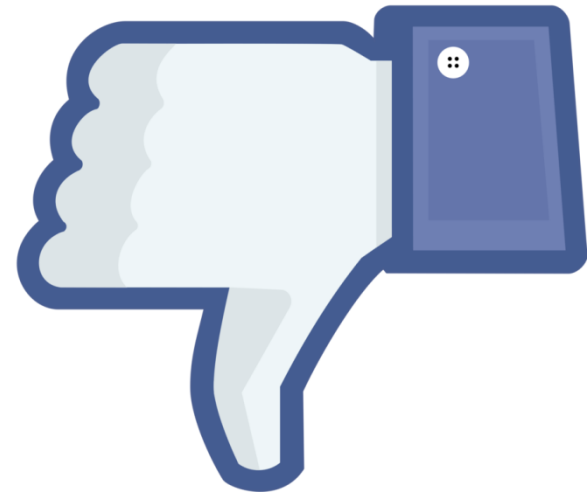
L'experiència dels professionals

29/03/2017

Autor: Quique Gómez. Director Tècnic Dependència

Què és una persona gran ?

Jubilació
Persona passiva socialment
Inactivitat
Arrugues
Dificultat de mobilitat
Malalties
Dependència
Problemes cognitius

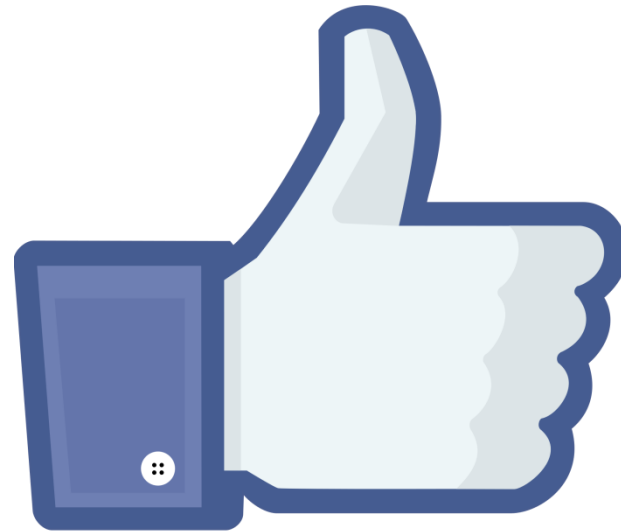
.....

Envelliment patològic,

Què és una persona gran ?

Experiència
Recorregut vital
Coneixement
Històries viscudes
Valors
Disponibilitat
Cultura i tradicions
Seny

.....

Envelliment natural

Concepte d'envelliment natural

Cal veure l'envelliment com a procés PROGRESSIU, NATURAL i LENT de transformació, que afecta als essers vius des del naixement fins la mort.

Les persones grans tenen dret a la plena protecció social, però també a **viure lliurement** i a **conservar la seva independència** tant temps com desitgin o siguin capaços de fer-ho i al fet que se'ls **respecti la seva intimitat**.

Patricia Alzate Monroy
Advocada i Doctora en Dret de Família

Maltractaments, de què parlem?

Les persones grans poden ser objecte de maltractaments per **comportaments o paraules perjudicials cap a elles (abús) o si s'ignoren les seves necessitats** (abandó, oblit o negligència en la cura).

ABUSOS I MALTRACTAMENTS A LA GENT GRAN: «Acció única o repetida, o falta de resposta adequada, que succeeix en qualsevol relació en què existeixi una expectativa de confiança i que produeix dany o angoixa a una persona anciana» (UK's Action on Elder Abuse, 1995; INPEA, 1997; OMS i ONU, 2002).

Maltractaments, de què parlem?

Maltractament físic

Ús de la força física que pot donar lloc a lesió corporal, dolor físic o perjudici intencionadament.

Maltractament psicològic

Causar intencionadament angoixa, pena, sentiment d'indignitat, por o aflicció per mitjà d'actes verbals o conducta no verbal (amenaces, insults, intimidació, humiliació, ridiculització, infantilització, privació de seguretat i/o afecte, invalidació, objectificació, etc.).

Abús sexual

Comportament (gestos, insinuacions, exhibicionisme, etc.) o contacte sexual de qualsevol tipus, consumat o no, no consentit o amb persones incapaces de donar consentiment (violació, tocaments, assetjament sexual, fer fotografies, etc.).

Explotació financera

Utilització no autoritzada, il·legal o inapropiada de fons, propietats o recursos.

Maltractaments, de què parlem?

Maltractament farmacològic

Utilització inadequada o desproporcionada de fàrmacs per a la sedació o contenció (camisa de força química). En aquest grup incloem també la negació d'un medicament necessari.

Negligència/abandonament

Rebuig, negació o errada per iniciar, continuar o completar l'atenció de les necessitats de la persona gran, ja sigui voluntàriament (activa) o involuntària (passiva), per part de la persona que de forma implícita o acordada en sigui responsable.

Maltractament institucional

Qualsevol legislació, programa, procediment, actuació o omissió procedent dels poders públics o privats, o derivats de l'actuació individual del professional d'aquests, que comporti abús, negligència, detriment de salut, de la seguretat, estat emocional o estat de benestar físic, o que no es respectin els drets de les persones grans.

Maltractaments. Situacions quotidianes

Maria, 82 anys d'edat. Diagnosticada de diabetis i 70 mg/dL. Seguiment diari de glicèmia i tractament amb insulina 3 cops al dia. Presenta ***nivells alts de glicèmia amb puntes de 400 mg/dL.*** Camina amb dificultat, utilitza caminador. Necessita ajuda per transferències. Depenent per avds.

Viu amb el seu marit a una casa de dues plantes de propietat. ***La planta superior la ocupa el matrimoni, i la planta inferior un fill de 53 anys que treballa al mateix municipi.*** El marit presenta problemes cognitius moderats, sense diagnosticar. Reben suport d'una treballadora familiar diàriament al matí i al vespre. ***El fill passa setmanes sense pujar al pis dels pares. No s'ocupa de res referent a ells.***

Per caiguda durant la nit de la Maria, el marit activa la teleassistència. El fill no agafa el telèfon i s'avisava a la guàrdia urbana per poder entrar al domicili. Una vegada resolta la situació la guàrdia urbana comprova que ***el fill està a la planta baixa dormint.*** En un període de 2 setmanes es repeteix la mateixa situació. ***La Guàrdia Urbana activa als serveis socials perquè valorin un possible cas d'abandonament.***

Maltractaments. Situacions quotidianes

TVM. Dona, 95 anys. Grau III. Deteriorament físic lligat a l'envelliment.

Cap patologia greu. Conviu amb fill petit (cuidador principal) de 70 anys. El fill no té ingressos regulars. Tots els negocis que ha tingut han fet fallida. La mare ha hagut de vendre les seves propietats per pagar deutes. ***El fill controla la pensió de la mare i no se sap on van a parar els diners.***

El domicili presenta un baix nivell de salubritat. L'usuària té una alimentació ***deficitària (nevera buida habitualment). Falten estris per a la cura personal i de la roba. No telèfon ni accés exterior.*** Barreres arquitectòniques. Aïllament social, amenaces i indiferència. ***Comunicació a Fiscalia de la situació de negligència i maltractament psicològic.***

Maltractaments. Situacions quotidianes

D. Francisco, notari de professió i 85 anys d'edat. Va patir un ictus fa uns anys que li ha causat afàsia i una hemiplegia dreta que li impedeix desenvolupar les seves activitats bàsiques de la vida diària, com la higiene, menjar, vestir-se...

A l'hora de donar-li la medicació, el menjar, la dutxa i per a qualsevol activitat que el senyor Francisco necessita ajuda, l'auxiliar que li atén es dirigeix a ell amb expressions tals com a **“ cariño “, Paquito, Paco, li tuteja , parla d'ell en la seva presència com si no estigués... Li fa comentaris com: “Uy, parece que huele, creo que te has hecho caca, eh?” “Vaya marranete, que te estás manchando con la comida, jejeje”, el deixa despullat al llit i es posa a parlar per telèfon.**

D. Francisco, que està acostumat a un tracte més respectuós en tots els àmbits de la seva vida tant professional com a personal, està **patint un cas de maltractament psicològic**, i més quan se **sent indefens per no poder parlar a causa de l'afàsia que pateix.**

Maltractaments. Situacions quotidianes

OM. Dona, 74 anys. Grau III. Diagnòstic principal: Síndrome parkinsonià.

Conviu amb un germà (cuidador principal). Suport puntual família extensa. El germà és un home molt primari, impulsiu, poc sociable i amb **síndrome sobrecàrrega del cuidador**. La usuària és una dona molt demandant d'atenció i massa emotiva, poca capacitat d'espera i resiliència.

Les TF observen **blaus i hematomes sense caigudes recents. Caiguda d'una dent. Silenci quan se li pregunta directament** l'origen de les ferides.

Inici del protocol de maltractament.

Protocol maltractaments

CRITERIS D'OBSERVACIÓ		
Institució:		
Professional:		
Data:		
QUÈ OBSERVAR EN RELACIÓ A LA PERSONA GRAN (PG)	SI	NO
1.- Te por d'algun familiar		
2.- Te por del professional que el cuida		
3.- Mira al cuidador abans de respondre		
4.- El seu comportament canvia quan el cuidador entra o surt de l'habitació		
5.- Manifesta sentiments de solitud		
6.- Manifesta no tenir amics		
7.- Manifesta no disposar de diners		
8.- Manifesta no poder utilitzar els transports		
9.- Denota baixa autoestima		
10.- Refereix mal caràcter del cuidador i enuigs freqüents		
11.- Mostra continuament excessiu respecte vers el cuidador		
12.- Passa moltes hores sol		
QUÈ OBSERVAR EN RELACIÓ AL POSSIBLE RESPONSABLE DELS MALTRACTAMENTS	SI	NO
13.- Se'l veu amb un important nivell d'estrès i sobrecarregat per l'atenció		
14.- Evita que el professional i la persona gran es quedin sols		
15.- Respon ell/a a les preguntes adreçades a la persona gran		
16.- Dificulta l'atenció socio-sanitària en el domicili		
17.- Oblida les cites de la persona gran amb els referents sanitaris o altres serveis		
18.- Desconeix el procés d'envellir o té expectatives poc realistes		
19.- La seva formació i capacitat és insuficient per tenir cura de la persona gran		
20.- Mostra insatisfacció amb el fet de conviure o cuidar a la persona gran		
21.- Està a la defensiva		
22.- És verbalment abusiu amb la persona gran		
23.- És verbalment abusiu amb el professional		
24.- És extremadament atent amb la persona gran		
25.- És extremadament atent amb el professional		
26.- És excessivament "controlador" de les activitats que la persona gran realitza		
27.- Ens vol convèncer de que la persona gran "no està be" o "no hi toca"		
28.- Culpabilitat a la persona gran dels seus problemes de salut		
29.- Esta excessivament preocupat per les despeses originades		
QUÈ OBSERVAR EN RELACIÓ A LA INTERACCIÓ ENTRE ELLS	SI	NO
30.- Relaten històries incongruents de com ha ocorregut un determinat fet		
31.- Es manifesta una relació conflictiva amb freqüents discussions o insults		
32.- Recentment hi ha hagut conflictes o crisis familiars		
33.- La relació entre ells és d'indiferència mútua		
Objectiu de la recollida de dades:		
1.-Establir una observació sistemàtica d'aspectes destacables.		
2.- SI = ALERTA		
3.-Valorar les alertes		

Ajuntament
de Mataró

Què podem de fer davant el maltractament?

Sensibilització dirigida a les persones professionals, a la persones grans, a les seves famílies, i a la societat en general per part de totes les institucions i administracions públiques implicades.

Formació al col·lectiu d'agents implicats –professionals dels recursos sanitaris, socials, de seguretat i judicials– sobre l'abordatge dels maltractaments vers la persones grans i la violència masclista vers les dones grans.

Formació als i les professionals i a persones cuidadores no professionals sobre els drets de les persones grans i sobre estratègies de bones pràctiques en les tasques de cura.

Intervenció sobre les situacions de dependència i aïllament social per tal de minimitzar-les.

Difusió de les diferents línies telefòniques per garantir que totes les persones grans i les seves famílies els coneguin per comunicar les possibles situacions.